

30/94

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření se státním majetkem ve správě AGM (Agentury mladých) Praha v období mezi převzetím do vlastnictví státu a mezi transformací na obchodní společnost.

Zařazení kontroly č. 30/94 do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 1994 schválilo Kolegium Úřadu na 4. zasedání dne 21. 2. 1994.

Kontrolu provedli pracovníci Odboru územní správy a zahraničních věcí NKÚ a člen Úřadu Ing. Petr Skála v době od 5. 5. 1994 do 31. 8. 1994 v Agentuře mladých Praha.

Cílem kontroly byla prověrka správy státního majetku, nakládání s ním, využívání ekonomického potenciálu organizace, příprava a odpovědné zajištění transformace Agentury mladých Praha - hospodářské zařízení (dále jen "Agentura") na obchodní, tj. akciovou společnost ve vlastnictví státu.

Kontrolou bylo prověřováno období od zřízení Agentury (1. 1. 1990) do vzniku akciové společnosti (12. 5. 1993).

Kontrola se zaměřila na

- a) majetkoprávní vztahy k nemovitostem,
- b) nakládání s nehmotným a hmotným majetkem jakožto majetkem České republiky,
- c) dodržování právních předpisů,
- d) správnost a úplnost stanovení výše základního jmění vloženého do akciové společnosti.

Námítky proti kontrolnímu protokolu ve smyslu § 27 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, nebyly kontrolovanou osobou uplatněny. "

S e n á t Ú ř a d u (ve složení Ing. Petr Skála - předseda, JUDr. František Bárta, Mgr. Marie Hošková, Ing. Karel Bidlo, Ing. Jiří Kalivoda - členové) na svém zasedání, které se konalo dne 24. 10. 1994,

s c h v á l i l usnesením č. 30/94/51
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Agentura byla zřízena ÚV SSM ke dni 1. 1. 1990. Hospodářskou smlouvou o převodu práva hospodaření ze dne 31. 1. 1990 byl předán majetek Federálním koordinacním centrem Svazu mladých (nástupnická organizace ÚV SSM - dále jen "Centrum") k dočasnému užívání Agentuře.

Podle ústavního zákona č. 497/1990 Sb., o navrácení majetku Socialistického svazu mládeže lidu České a Slovenské Federativní Republiky, přešla Agentura do vlastnictví státu - ČSFR (zápis změny vlastníka v podnikovém rejstříku byl proveden 5. 8. 1991).

^{*)}Pozn.: Skutečností zjištěných na Ministerstvu hospodářství a ve Fondu dětí a mládeže, které měly být podle plánu kontrolní činnosti rovněž kontrolovanými osobami, budou využity v dalších kontrolních akcích.

Vláda ČSFR rozhodla svým usnesením č. 902/1990 o ustanovení zmocněnců Federálního ministerstva financí pro převzetí majetku SSM do vlastnictví státu.

Uzavřením protokolu mezi zmocněncem Federálního ministerstva financí a Ministerstvem pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR byla Agentura předána do působnosti MHPR ČR.

Na základě usnesení vlády ČR č. 598/1992 byla Agentura transformována na akciovou společnost (zápis akciové společnosti do obchodního rejstříku byl proveden 12. 5. 1993).

Agentura nepostupovala při hospodaření s majetkem státu v některých případech v souladu s platnými právními předpisy.

OBLAST ÚČETNÍ EVIDENCE MAJETKU

1. Agenturou byla porušena ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a vyhlášky č. 23/1990 Sb., o účetnictví, uvedené v:

a) § 18 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Účetními zápisy se zachycují v účetních knihách stavy hospodářských prostředků a jejich změny, k nimž dochází v důsledku uskutečněných hospodářských a účetních operací (dále jen 'účetní případy')."

b) § 45 odst. 1 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Rozvaha podává souhrnně přehled o stavech hospodářských prostředků organizace z hlediska jejich druhů a zdrojů k rozvahovému dni."

c) § 45 odst. 2 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Výkaz o hospodářském výsledku podává souhrnně přehled o hospodářském výsledku organizace a o jeho složkách za účetní období od začátku roku, a vznikla-li organizace v průběhu roku, ode dne jejího vzniku."

d) § 45 odst. 4 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Výkaz o majetku, příjmech a výdajích podává souhrnně přehled o majetku organizace ke dni sestavení účetní závěrky a přehled o příjmech a výdajích organizace za účetní období od začátku roku, a vznikla-li organizace v průběhu roku, ode dne jejího vzniku."

e) § 40 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Účetní zápisy se přezkušují z hlediska

a) věcného, tj. zda jsou všechny účetní případy správně zaúčtovány a zda stavy na účtech odpovídají skutečnosti,

b) formálního, tj. zda je dodržena podvojnost zápisů, číselná shoda úhrnu částek všech zaúčtovaných účetních dokladů s úhrnem obrátů na účtech a číselná shoda údajů syntetických účtů se součty údajů na příslušných analytických účtech."

f) § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

g) § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."

h) § 29 odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu pěti let po jejím provedení."

O d ů v o d n ě n í:

K bodům 1a, b, d, f

V období od 31. 10. 1991 do 12. 5. 1993 Agentura nezahrnula do příslušné účetní evidence nabyté 3/8 majetkového podílu v hotelu Juventus Praha - Blanická ulice. I když tato nemovitost byla ve smyslu zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, vydána osobám oprávněným, rozhodnutím státního notářství č. j. PP-152/92-52 třfosminový podíl na této nemovitosti zůstal ve vlastnictví státu a Agentura jeho dalším uživatelem.

Pro přehlednost uvádíme, že výše citovaná vyhláška č. 23/1990 Sb. byla porušena v období od 31. 10. 1991 do 31. 12. 1991. V období od 1. 1. 1992 do 12. 5. 1993 došlo k porušení zákona č. 563/1991 Sb.

K bodům 1b, c, d, e

Z operativní evidence bylo dne 18. 12. 1991 vyřazeno sedm dopravních prostředků o zůstatkové hodnotě 480 tis. Kčs. O tuto částku bylo v účetnictví sníženo kmenové jmění organizace. Kontrolou však bylo zjištěno, že tyto prostředky nebyly zahrnuty při převodu práva hospodaření mezi Centrem a Agenturou do kmenového jmění Agentury, neboť byly vyřazeny ekonomickým oddělením ÚV SSM z majetku SSM už před rokem 1990.

K bodu 1f

Ve výkazu Úč 1-01-ROZVAHA ke dni 31. 12. 1993 bylo uvedeno v nehmotném investičním majetku softwarové vybavení v hodnotě 818 tis. Kč, jehož existence nebyla kontrolovanou osobou dokladově ani fyzicky prokázána.

K bodům 1f, h, i,

Ve výkazu Úč 1-01-ROZVAHA ke dni 31. 12. 1993 byla zahrnuta položka 11201 - zásoby na skladě v hod-

notě 97 321 Kč. Existence materiálu uvedeného v této položce nebyla do ukončení kontroly dokladově ani fyzicky prokázána.

K bodu 1f

K 31. 12. 1993 byl účet 042 snižen o 352,6 tis. Kč, přestože v tomto období nedošlo k pořízení žádného hmotného investičního majetku. Majetek v uvedené výši byl pořízen v roce 1991 a částečně v roce 1992. To znamená, že výše uvedený majetek byl veden současně na účtu 042 a 029, aniž by tento nedostatek byl odstraněn při účetní závěrce, konkrétně při sestavování účetní rozvahy za rok 1991 a 1992.

OBLAST ÚČETNÍHO SLEDOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

2. Agentura porušila ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. a vyhlášky č. 23/1990 Sb., uvedená v:

a) § 4 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Účetní doklady

a) ověřují skutečně provedené hospodářské operace, tj. operace ovlivňující stav hospodářských prostředků organizace, její náklady, výnosy, výdaje a příjmy, ..."

b) § 45 odst. 2 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Výkaz o hospodářském výsledku podává souhrnně přehled o hospodářském výsledku organizace a jeho složkách za účetní období od začátku roku, a vznikla-li organizace v průběhu roku, ode dne jejího vzniku."

c) § 45 odst. 4 vyhlášky č. 23/1990 Sb.:

"Výkaz o majetku, příjmech a výdajích podává souhrnně přehled o majetku organizace ke dni sestavení účetní závěrky a přehled o příjmech a výdajích organizace za účetní období od začátku roku, a vznikla-li organizace v průběhu roku, ode dne jejího vzniku."

d) § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

e) § 7 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období."

f) čl. IX Závazných postupů účtování pro podnikatele vydaných Opatřením FMF č. V/20100/1992:

"Hospodářský výsledek před zdaněním se zjistí jako rozdíl výnosů účtovaných na účtech účtové třídy 6 a nákladů účtovaných na účtech účtových skupin 50 - 58 a účtech 596, 597 a 598."

g) § 31 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní písemnosti a záznamy na technických nosičích dat nebo mikrografické záznamy je nahrazující ukládají účetní jednotky podle předem stanoveného pořádku odděleně od ostatních písemností do archivu a uschovávají je po dobu dále stanovenou uschovacími lhůtami. Před uložením do archivu musí být písemnosti uspořádány pracovníky, kteří je používali ke své práci, a zabezpečeny proti ztrátě, zničení nebo poškození."

§ 31 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní písemnosti a záznamy na technických nosičích dat nebo mikrografické záznamy je nahrazující s výjimkami uvedenými v § 32 se uschovávají ..."

O d ů v o d n ě n í:

K bodům 2a, b, c, d, e, f

Agentura převzala k 22. 1. 1990 od ÚV SSM právo hospodaření k základním prostředkům a k předmětům postupné spotřeby střediska 335 v ulici U půjčovny v této skladbě:

základní prostředky 1 633 225,86 Kčs,
předměty postupné spotřeby 758 231,26 Kčs.

Dle dokladu vystaveného Agenturou byl tento majetek v srpnu 1990 na základě hospodářské smlouvy HS A8-90/22 o bezplatném převodu vyřazen z účetní operativní evidence. Tuto smlouvu ani jiný doklad o převodu majetku kontrolovaná osoba nepředložila.

Přestože byl majetek v termínu 08/90 vyřazen z účetní operativní evidence, byl až do termínu 11/92 odepisován. Měsíční částka za odpisy ve středisku 335 činila 16 872 Kčs, za celé období 08/90 až 11/92 celkem 455 544 Kčs.

Odepisováním vyřazeného majetku došlo ke zvýšení nákladů Agentury a ke zkrácení hospodářského výsledku v jednotlivých letech.

K bodu 2g

V období od 23. 3. 1992 do doby provádění kontroly byly fyzicky vyřazeny dopravní prostředky v celkové pořizovací ceně 4 733 081,- Kčs (resp. Kč). Jejich vyřazení z hmotného investičního majetku vykazovalo tyto nedostatky:

- v devíti případech prodeje nebyl k likvidačním protokolům přiložen žádný záznam o prodeji;
- ve čtyřech případech byla likvidace dopravních prostředků zdůvodněna převodem na základě hospodářské smlouvy, ale žádnou z těchto smluv kontrolovaná osoba nepředložila;
- v deseti případech likvidace nebyl likvidační protokol do doby provádění kontroly vůbec vystaven;

- v jednom případě likvidace nebyl předložen žádný doklad o zaplacení tohoto dopravního prostředku.

OBLAST NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM STÁTU

3. Agenturou byla porušena ustanovení vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem (ve znění opravy č. 139/1988 Sb.), která upravují postup při nakládání s majetkem českého (respektive československého) státu, uvedené v:

a) § 6 písm. b), d):

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména: ...

b) pečovat o údržbu národního majetku a provádět jeho opravy, ...

d) chránit národní majetek před rozkrádáním, zničením, ztrátou nebo zneužíváním, ..."

b) § 7 odst. 3:

"O přebytnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace, nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo."

c) § 27 odst. 1:

"Organizace jsou při nakládání se svými pohledávkami a jinými majetkovými právy povinny postupovat se stejnou péčí jako při nakládání s pohledávkami a jinými majetkovými právy státu."

§ 27 odst. 2:

"Pokud právní předpisy nestanoví jinak, postupují organizace při nakládání se svými pohledávkami a jinými majetkovými právy podle § 15 odst. 1 a 3, § 17 až 24 a 26 s těmito výjimkami:

a) v případech podle ustanovení § 22 schvalují nakládání s pohledávkami organizací příslušné řídící ústřední orgány státní správy, popřípadě krajské národní výbory,

b) tato ustanovení se nevztahují na pohledávky a jiná majetková práva státních spořitelů a státních pojišťoven vyplývající z jejich předmětu činnosti."

O d ů v o d n ě n í:

K bodům 3a, b

Agentura v období od 23. 3. 1992 do doby uzavření kontrolního protokolu fyzicky vyřadila dopravní prostředky, aniž by likvidační protokoly byly doloženy potřebnými doklady. Chyběly například záznamy o prodeji,

převodní smlouvy, doklady o zaplacení prodaného dopravního prostředku. V deseti případech nebyl likvidační protokol vystaven vůbec. Navíc likvidaci dopravních prostředků prováděla a navrhovala osoba, která neměla s Agenturou od 31. 3. 1992 uzavřený pracovní poměr (§ 7 odst. 3, § 6 písm. d).

K bodu 3a

Agentura pronajímala dopravní prostředky firmě FINAL - AGM, což bylo konsorcium zaměstnanců Agentury zabývajících se dopravními službami. Pronájem těchto prostředků pokrýval pouze náklady na odpisy a zákonné pojištění. Nebyl tedy smluvně zajištěn příslušný zisk. Navíc po ukončení pronájmu v roce 1994 byly pronajímatelem předány tyto dopravní prostředky v technicky nevyhovujícím stavu a část z nich byla předčasně likvidována.

Takto vzniklá škoda nebyla Agenturou (v té době již akciovou společností) vymáhána. U většiny likvidací byla prodejní cena vyřazovaných prostředků nižší než zůstatková cena.

K bodu 3c

Agentura nepostupovala s řádnou péčí při nakládání se svými pohledávkami, které k 11. 5. 1993 (vznik a. s.) činily 9 562 tis. Kč. Například Agentura nevyověděla nevýhodnou smlouvu mezi ní a Centrem ze dne 1. 5. 1990. Touto smlouvou Agentura hradila veškeré náklady na provoz budovy na Senovážném náměstí č. 24, čp. 977. Agentuře pak mělo náležet nájemné od nájemníků, se kterými nájemní smlouvu vypracovalo Centrum. Tyto organizace však neplnily své závazky a mnohdy již zanikly. Takto vzniklé a v podstatě nedobytné pohledávky ke dni 11. 5. 1993 činily 2 189 198 Kč.

OBLAST STATISTIKY

4. Agenturou bylo porušeno ustanovení zákona č. 278/1992 Sb., o státní statistice, uvedené v:

§ 28 odst. 1:

"Zpravodajské jednotky jsou povinny poskytovat všechny požadované údaje pro statistická zjišťování obsažená v programu zjišťování. Tyto údaje jsou povinny poskytovat úplně, správně, pravdivě a včas. Zpravodajské jednotky poskytují údaje pro statistická zjišťování podle § 11 odst. 2."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 4

Agentura vyřadila na základě smlouvy o bezplatném převodu v termínu 08/90 z účetní operativní evidence střediska 335 v ulici U půjčovny základní prostředky a předměty postupné spotřeby v celkové účetní hodnotě 2 391 457 Kč.

Přes toto vyřazení z účetní operativní evidence byl předmětný majetek až do termínu 11/92 odepisován. Agentura tím, že odepisovala majetek, který byl bezúplatně převeden na jiného vlastníka, zkrslila hospodářský výsledek v letech 1990 - 1992.

Obdobně Agentura zkrslila rozvahu organizace tím, že do aktiv byly zahrnuty základní prostředky, respektive nehmotný investiční majetek, které fyzicky neexistují (materiál na skladě, softwarové vybavení). Naopak byly zlikvidovány dopravní prostředky, které v Agentuře nikdy neexistovaly, a na základě jejich fiktivní likvidace byla snížena její aktiva.

OBLAST RESTITUCÍ

5. Agenturou bylo porušeno ustanovení zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, uvedené v:

§ 6 odst. 1 písm. k):

"Povinnost vydat věc se vztahuje na ty případy, kdy v rozhodném období přešla věc na stát ...

k) znárodněním vykonaným v rozporu s tehdy platnými zákonnými předpisy."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 5

Agentura vydala na základě tzv. dohody o vydání věci ze dne 1. 12. 1992 uzavřené mezi Agenturou a JUDr. Vilémem Prunerem vilu Anna čp. 713, Na Květnici 7, Praha 4 - Nusle. Dohoda se odvolává na zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích.

Povinnost vydat věc se v daném případě neopírá o žádný z důvodů, které taxativně uvádí § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 87/1991 Sb. Vzhledem k tomu, že ze všech případů taxativně uvedených ve shora citovaném zákoně ustanovení přicházel v úvahu jen případ uvedený v odst. 1 písm. k), tj. že věc přešla na stát "znárodněním vykonaným v rozporu s tehdy platnými zákonnými předpisy", byly kontrolou posuzovány doklady, které by použití tohoto zákonného ustanovení umožňovaly.

Kontrola přitom zjistila, že původními majiteli nemovitosti čp. 713 byli Josef a Kateřina Prunerovi (rodiče JUDr. V. Prunera). Po skončení II. světové války byla na tuto vilu z důvodu kolaborace majitelů uvalena národní správa. Dne 12. 2. 1947 byl rozhodnutím Trestní komise nalézací Ústředního národního výboru hl. m. Prahy (dále jen "ÚNV") č. j. P/59-XIV Josef Pruner uznán podle § 1 odst. 1 dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti, vinným, že "v době okupace byl funkcionářem Českého svazu pro spolupráci s Němci a jeho závod pracoval pro Němce, tudíž i k jeho prospěchu".

Bylo zjištěno, že toto rozhodnutí Trestní komise nalézací ÚNV potvrdilo v odvolacím řízení Ministerstvo vnitra dne 12. 12. 1949 pod č. j. 278 - 1/12 - 1949-III/5. Rozhodnutí Trestní komise nalézací ÚNV bylo rovněž potvrzeno dne 12. 1. 1951 Správním soudem v Bratislavě pod č. j. 565/1950 - 2.

Podle § 1 odst. 1 čl. 3 dekrety presidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku, bylo následně výměrem hospodářského referátu ONV Praha 14 ze dne 31. 5. 1950 č. j. 562/35.V.50/VIII rozhodnuto o konfiskaci nemovitosti čp. 713 Praha 4 - Nusle. Tento výměr nebyl kontrolovanou osobou doložen. Kontrola zjistila, že tento výměr se nenachází ani v archívech.

Byly však doloženy materiály prokazující platnost uvedeného výměru z archivu Odboru obecního majetku Magistrátu hl. m. Prahy.

Je tedy nepochybné, že ke konfiskaci došlo po právu. Zpochybněním této konfiskace a následným vydáním objektu byla Česká republika připravena o nemovitost, jejíž tržní hodnota v současné době činí 20 mil. Kč.

Vyhodnocení:

Kontrolou zjištěné nedostatky při nakládání s majetkem českého (respektive československého) státu jsou o to závažnější, že znemožňují de facto následnou řádnou dokladovou kontrolu úplnosti majetku SSM stejně jako dohledávání majetkových ztrát a ztrát vzniklých z chybného hospodaření ze strany odpovědného vedení Agentury. Nedostatky ve vedení účetnictví o majetku Agentury mohou mít dopady i na věrohodnost zápisu AGM (Agentury mladých) Praha, a. s., do obchodního rejstříku, zejména co se týče jmenovité hodnoty akcie, kterou upisovatel (Ministerstvo hospodářství) splatil nepeněžitým vkladem (majetek Agentury).

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Petr Skála.

Agentura nehospondařila s majetkem státu tak, aby byly vytvářeny finanční zdroje pro potřeby dětí a mládeže. Při kontrole bylo mimo jiné zjištěno, že v podstatě jedinou ziskovou podnikatelskou aktivitou Agentury jsou pronájmy hmotného investičního majetku. V případě pronájmu vozového parku konkurenční firmě za nájemné, v němž nebyl zakalkulován zisk, porušila Agentura účel své vlastní existence. Navíc s pronajatým vozovým parkem nebylo nakládáno s péčí řádného hospodáře, čímž vznikla Agentuře škoda, kterou pak nebyla schopna na nájemci vymoci.

Vedení Agentury tím, že vydalo v rámci restituce bez právního důvodu dva objekty, nehospondařilo s péčí řádného hospodáře. Svědčí o tom tyto zjištěné skutečnosti:

- V případě vydání hotelu Juventus v Praze oprávněným osobám teprve na zákrok státního notářství, které oprávněnost vydání hotelu přezkoumalo, byl třífosminový podíl na nemovitosti vrácen zpět československému státu, když se zjistilo, že osoby, jimž byl tento majetek vydán, na něj neměly právní nárok.
- I v případě vydání vily Na Květnici v Praze-Nuslích neexistoval právní důvod navrácení osobě, která se prohlásila za osobu oprávněnou. S ohledem na postavení bývalých státních notářství v této době již nemohl zasáhnout státní orgán, jehož úkolem by bylo účinně hájit majetkový zájem státu.

Ke zlepšení současného stavu je potřebné, aby

- byla přehodnocena účelnost využívání majetku SSM dosavadními formami, tj. podnikání státu s tímto majetkem prostřednictvím obchodních společností,
- urychleně vznikl orgán, který by účinně hájil zájmy státu (finanční prokuratura).